

Valtuustoaloite kunnan johdon ja päätöksenteon lainmukaisuuden toteutumisesta käytännössä

Kv 18.05.2026 § 35

Päätös

Vihreiden Eeva Kurenniemi jätti aloitteen, jossa vaaditaan mm. kunnan johtamisen, viranomaistyöskentelyn ja päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja että päätökset on perusteltava lakipykälin. Päätösasioiden valmistelun on oltava puolueetonta ja kunnanvaltuutetuille ja lautakunnan jäsenille on annettava riittävästi laadukasta tietoa kaikista näkökulmista päätöksenteon pohjaksi. Kunnan johdon ja toimielinten puheenjohtajien on kohdeltava kunnanvaltuutettuja tasavertaisesti ja ketään syrjimättä.

Esitettyjen vaatimusten toteuttamiseksi

1. kunnan on järjestettävä koulutus kunnan johdolle ja kunnanvaltuustolle varajäsenineen
 - a) keskeisten lakien sisällöstä
 - b) eettisistä periaatteista
 - c) korruption ehkäisystä
 - d) kestävästä kehityksestä
2. kunnan on järjestettävä sisäinen tarkastus, joka toteutetaan ulkopuolisten puolueettomien toimijoiden toimesta
3. tilapäisen valiokunnan on laajennettava toimintaansa myös teknisen toimen ja teknisen johtajan luottamuksen tutkimiseen sekä
4. julkisesti nähtävillä olevien pöytäkirjojen pykälien sisällöt tulee olla avattavissa viiden vuoden ajalta.

Aloitteen ovat lisäksi allekirjoittaneet Taipalsaari-liikkeen Jaana Arponen ja Keskustan Maiju Alve.

Allekirjoitettu aloite on pöytäkirjan liitteenä.

Kh 08.06.2026 § 113
21/00.02.00/2026

Valmistelija

Kari Kuuramaa, kunnanjohtaja
p. 040 141 7758
kari.kuuramaa@taipalsaari.fi

Lausunto valtuustosaloitteeseen:

Kunnan toiminnan tulee kaikilta osin perustua voimassa olevaan lainsäädäntöön, erityisesti kuntalakiin, hallintolakiin sekä julkisuuslainsäädäntöön. Lisäksi kunnan toiminnassa noudatetaan hyvän hallinnon periaatteita, kuten lainmukaisuutta, objektiivisuutta, yhdenvertaisuutta ja avoimuutta.

1. Koulutus kunnan johdolle ja kunnanvaltuustolle

Kunnassa järjestetään säännöllisesti luottamushenkilö- ja viranhaltijakoulutusta valtuustokauden alussa sekä tarvittaessa. Koulutusten sisältö kattaa keskeiset kuntahallinnon normit, päätöksentekoa ohjaavan lainsäädännön sekä hyvän hallinnon periaatteet. Aloitteessa esitetty koulutuksen laajentaminen eettisiin periaatteisiin, korruption ehkäisyyn ja kestäväan kehitykseen on perusteltua, ja näitä

teemoja voidaan ottaa jatkossa nykyistä systemaattisemmin osaksi koulutuskokonaisuuksia.

2. Sisäinen tarkastus

Kuntalain (410/2015) 13 §:n mukaan kunnanvaltuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan perusteista. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet (11.6.2014 / 20 §).

Kunnanvaltuuston päättämät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet koskevat kaikkia kuntakonsernin toimielimiä, tilivelvollisia, johtavia viranhaltijoita sekä kaikkea kuntakonsernin toimintaa, josta kunta vastaa omistuksen, ohjaus- ja valvontavastuun sekä muiden velvoitteiden myötä. Perusteissa määritellään mm. sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuut sekä arviointi- ja raportointivelvollisuudet.

Kunnanvaltuuston päättämien perusteiden mukaan kunnanhallituksella on vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta ja asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta.

Sisäistä tarkastusta voidaan toteuttaa joko omana toimintana tai ostopalveluna. Erillisen ulkopuolisen sisäisen tarkastuksen järjestämisen tarvetta arvioidaan osana kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kokonaisuutta. Tarvittaessa tarkastuksia voidaan kohdentaa yksittäisiin toimintoihin.

Kunnanhallitus on hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohjeen 10.5.2018 (101 §). Ohjetta päivitetään tarvittaessa.

3. Tilapäinen valiokunta ja sen tehtävien laajentaminen

Tilapäinen valiokunta asetetaan kuntalain mukaisesti selvittämään tiettyä luottamuksen arviointiin liittyvää asiaa. Sen toimivalta määräytyy valtuuston asettamispäätöksessä ja kuntalain säännösten perusteella. Tilapäisen valiokunnan toimivallan yleinen ennakkollinen laajentaminen ei ole tarkoituksenmukaista, vaan valiokunta asetetaan aina tapauskohtaisesti ja sen tehtävä määritellään yksilöidysti.

Tilapäisen valiokunnan tehtäväalan laajentaminen edellyttäisi käsittelyä ja hyväksymistä valtuustossa.

4. Pöytäkirjojen julkisuus ja saatavuus

Kunnan toimielinten pöytäkirjat pidetään julkisesti nähtävillä kuntalain ja kunnan hallintosäännön mukaisesti. Pöytäkirjat ja niiden liitteet julkaistaan kunnan verkkosivuilla. Tietojen saatavuutta kehitetään jatkuvasti, ja pöytäkirja-aineiston säilyttämisessä ja julkaisemisessa noudatetaan arkistolainsäädäntöä sekä tietosuojavelvoitteita.

Julkisuuslain 1 §:n mukaan viranomaisten asiakirjat ovat pääsääntöisesti julkisia (hallinnon julkisuusperiaate). Perustuslain 12.2 §:n mukaan viranomaisten asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu.

Tietosuojalainsäädäntö (GDPR / tietosuojalaki rajoittaa julkisten asiakirjojen julkisuutta henkilötietojen käsittelyn osalta. Henkilötietoja ei saa luovuttaa, vaikka asiakirja olisi julkinen mm. seuraavista syistä:

- jos se sisältää henkilötunnuksia
- henkilön arkaluonteisia tietoja

- taloudellisia ja yksityiselämän tietoja.

Yllä kuvatussa tilanteessa asiakirjaa käsitellään osittain julkisena. Tämä tarkoittaa, että tietoja luovutettaessa salaiset kohdat peitetään.

Tietohallinnossa todettiin syksyllä 2025, että vanhoissa (yli 2-vuotta) pöytäkirjoissa voi olla henkilötietoja tai vastaavia. Tämän takia hallintojohtajan johdolla on päätetty, että kunta julkaisee kahta vuotta vanhemmat pöytäkirjat vain asialistana. Asiatiedot kokonaisuudessaan ovat saatavilla tietopyynnöllä. Tietoja luovutettaessa on mahdollisuus tarkistaa ja käsitellä mahdolliset salaiset tiedot asianmukaisella tavalla. Toimintavan muutos on vielä osittain kesken.

Vanhempien pöytäkirjojen julkaiseminen tarkoittaisi, että laaja asiakirjamassa jouduttaisiin tarkastamaan asiakirja kerrallaan, eikä tähän riitä hallinnon nykyiset reurssit.

Kuntaliitto on linjannut asiaa seuraavasti: ”Kuntien on syytä pitää henkilötietoja sisältävät kokousasiakirjat verkkosivuillaan vain tehokkaan tiedottamisen vaatiman rajoitetun ajan, ja on suositeltavaa poistaa ne viimeistään vuoden kuluttua niiden julkaisemisesta. Jos kokousasiakirjoissa ei ole henkilötietoja tai jos tällaisia tietoja on alkuperäisissä asiakirjoissa, mutta ne ovat toimitettu nettiversiosta pois, voidaan asiakirjoja pitää verkkosivuilla pidemmän ajan.”

Yhteenveto

Aloitteessa esiin nostetut periaatteet ovat oikeansuuntaisia ja vastaavat hyvän hallinnon vaatimuksia. Suuri osa aloitteessa esitetyistä tavoitteista toteutuu jo nykyisessä toiminnassa. Aloite ei kuitenkaan kaikilta osin edellytä uusia erillisiä päätöksiä, vaan esitetyt kehittämistoimet voidaan huomioida osana normaalia toiminnan kehittämistä, koulutusta sekä sisäisen valvonnan järjestämistä.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Kuuramaa Kari

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että

1. valtuusto merkitsee aloitteeseen annetun lausunnon tiedoksi,
2. koulutustarjontaa monipuolistetaan tarpeen mukaisesti,
3. ulkopuolisen toteuttamalle sisäiselle tarkastukselle ei ole tarvetta,
4. tilapäisen valiokunnan tehtävien laajentamiselle ei ole tarvetta,
5. pöytäkirjojen julkaisemisessa noudatetaan suosituksia, eikä tarvetta muutoksille ole ja
6. aloite katsotaan loppuun käsitellyksi.

Päätös

Hyväksyttiin.